

Številka: 350-17/2013-12 - DGZR

Datum: 05. 01. 2017

Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje izdaja na podlagi drugega odstavka 47. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08-ZVO-1B, 108/09, 80/10-ZUPUDPP, 43/11-ZKZ-C, 57/12, 109/12) in na podlagi trinajste alineje prvega odstavka 102. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06-UPB, 97/10) ter 8. točke prvega odstavka 49. člena Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07-UPB, 9/11, 83/12)

SPLOŠNE SMERNICE za pripravo občinskega prostorskega načrta ali medobčinskega prostorskega načrta

Skladno z določili Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07) se v občinskem prostorskem načrtu opredelijo vsebine glede varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in varstva pred požarom.

Skladno z določili Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave regionalnega prostorskega načrta (Uradni list RS, št. 99/07) se v medobčinskem (regionalnem) prostorskem načrtu opredelijo vsebine glede varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in varstva pred požarom.

Pri pripravi občinskega prostorskega načrta ali medobčinskega prostorskega načrta morajo biti smiselno upoštevane te smernice:

1. Upoštevati je treba celotno poglavje 3.5 Strategije prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04), in sicer vsa morebitna tveganja, tako da se:
 - razmeščajo dejavnosti v prostor zunaj območij morebitnih nesreč,
 - ustrezno upravljajo primarne dejavnosti na nevarnih in ogroženih območjih,
 - nadzorujejo aktivnosti, ki lahko povzročijo naravne in druge nesreče.

Posebno pozornost je treba nameniti razvoju na območjih, ki so že ogrožena zaradi poplav, visoke podtalnice, hudournikov, zemeljskih ali snežnih plazov, erozij ali podorov. Na teh območjih je treba zagotoviti varne življenjske razmere s sanacijo žarišč naravnih procesov in omejevanjem razvoja, sorazmerno glede na izrazitost in pogostost naravnih procesov, ki lahko ogrožajo človekovo življenje ali njegove materialne dobrine.

Na poplavnih, hudourniških, erozijskih in plazovitih območjih naj se ne načrtujejo nove poselitve in infrastruktura oziroma dejavnosti ali prostorske ureditve, ki lahko s svojim delovanjem povzročijo naravne nesreče.

V odloku je treba opredeliti oziroma naštetih območja, ki jih ogrožajo poplave, hudourniki, visoka podtalnica, erozijski procesi, plazovi, možnost porušitve visokih pregrad itn.

Na ogroženih območjih je treba predvideti tehnične rešitve za gradnjo (ali posege v prostor popolnoma umakniti z območja morebitne ogroženosti) ter možnosti nesreče z nevarnimi snovmi.

Na vododeficitarnih območjih se za prebivalce teh območij prioriteto zagotavlja urejena oskrba z vodo. Dejavnosti, ki bi pomenile izjemno povečanje potreb po vodi, se na teh območjih praviloma ne načrtujejo.

Pri načrtovanju je treba upoštevati požarno ogroženost.

Pri projektiranju in gradnji objektov je treba upoštevati predpise, ki opredeljujejo potresno odporno gradnjo, pri čemer se uporablja karta projektnega pospeška tal.

2. Upoštevati je treba Resolucijo o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih 2016 do 2022 (Uradni list RS, št. 75/16).
3. Upoštevati je treba oceno tveganj za nesreče, ki urejajo ocenjevanje in prikazovanje tveganj na področju obvladovanja nesreč (Državna ocena tveganj za nesreče (Vlada RS št. 84000-3/2016/6 z dne 7. 12. 2016)).
4. Upoštevati je treba ocene ogroženosti občine in načrte zaščite in reševanja.
5. Cilj prostorskega razvoja je tudi varstvo ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja pred naravnimi in drugimi nesrečami.
6. Pri prikazu območij z omejitvami za razvoj v prostoru in pri načrtovanju na teh območjih je treba upoštevati določila 66. in 67. člena Uredbe o prostorskem redu Slovenije (Uradni list RS, št. 122/04) - v nadaljevanju uredba.
7. Pri določitvi osnovne namenske rabe prostora je treba upoštevati sedemnajsto alinejo 18. člena uredbe.
8. Pri določitvi podrobnejše namenske rabe prostora je treba upoštevati šestnajsti odstavek 19. člena uredbe.
9. Pri pripravi občinskega prostorskega načrta je treba pri načrtovanju poselitvenega območja za primer naravnih in drugih nesreč zagotoviti površine za pokop večjega števila ljudi, površine za pokop večjega števila živali, površine za deponijo ruševin, površine za evakuacijo. Napisati je treba, kje so te površine; če katere od teh površin na območju ni, pa kako v teh primerih reševati situacijo (na primer z odvozom in sežigom kadavrov pri dogovorjenem koncesionarju, z odvozom na območje druge občine itn.) (tretji odstavek 25. člena uredbe, Navodilo za določanje in prikazovanje potreb obrambe in zaščite v prostorskih planih (Uradni list RS, št. 23/1994)).
10. Na ureditvenih območjih mest in drugih naselij z več kot 10000 prebivalci je v vseh novih objektih obvezna ojačitev prve plošče, zaklonišča osnovne zaščite pa se gradijo v objektih, ki so določeni s predpisi (64. in 68. člen Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06-UPB, 97/10), Uredba o graditvi in vzdrževanju zaklonišč (Uradni list RS, št. 57/96, 54/15)).

Zaklonišča osnovne zaščite se gradijo v objektih namenjenih:

- javni zdravstveni službi z več kot 50 posteljami,
- vzgojno-varstvenim ustanovam za več kot 100 otrok,
- rednemu izobraževanju za več kot 200 udeleženci izobraževalnega programa,
- javnim telekomunikacijskim in poštnim centrom,
- nacionalni televiziji in radiu,

- javnemu železniškemu, avtobusnemu, pomorskemu in zračnemu potniškemu prometu,
- pomembni energetske in industrijske dejavnosti, kjer se bodo v primeru vojne opravljale dejavnosti posebnega pomena za obrambo in zaščito,
- delu državnih organov z več kot 50 zaposlenimi.

Zaklonišča osnovne zaščite se gradijo tudi v vojaških objektih, kot so stacionarni telekomunikacijski objekti, urejeni položaji in sedeži operativnih poveljstev oziroma poveljstev enot, ki jih določi minister za obrambo. V muzejih, galerijah in arhivih ter knjižnicah nacionalnega pomena se zaklonišča gradijo kot depoji.

Zaklonišča se praviloma projektirajo in gradijo kot dvonamenski objekti ali deli objektov. V miru se uporabljajo skladno z namembnostjo, za katero so bila projektirana, ob nevarnosti vojnega delovanja ali drugi nevarnosti pa se spremenijo v zaklonišča.

11. Ob načrtovanju poselitve je za zmanjševanje ogroženosti naselij zaradi naravnih in drugih nesreč treba upoštevati 6. točko 23. člena uredbe.
12. Pri načrtovanju območja za širitev naselja je treba upoštevati ocene nevarnosti zaradi naravnih in drugih nesreč, ki dopuščajo varno širitev naselij pri širitvi poselitvenih območij (14. točka 29. člena uredbe).
13. Na območja površin za industrijo se ne smejo umestiti stanovanja in spremljajoče dejavnosti, primarna kmetijska proizvodnja in dejavnosti, ki ogrožajo varnost ljudi in premoženja (drugi odstavek 33. člena uredbe).
14. Z načrtovanjem sistemov oskrbe z vodo naj se zmanjšuje ranljivost sistemov ob naravnih in drugih nesrečah ter okrepi sposobnost oskrbe v izrednih razmerah, zlasti s pitno vodo in vodo za gašenje. Pri načrtovanju sistemov oskrbe z vodo naj se kot vir tehnološke vode, vode za gašenje ali druge vode, ki ni namenjena pitju, čim več uporabijo manj kakovostni vodni viri (prvi in drugi odstavek 52. člena uredbe).
15. Pri načrtovanju v krajini je treba zagotoviti varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki naj bo takšno, da se na ogrožena območja ne bi umeščale dejavnosti, ki te nesreče lahko povzročajo (3. točka prvega odstavka 55. člena uredbe) in da se razvoj v krajini usmerja na območja, kjer so razpoložljivi vodni viri in kjer je brez večjih prostorskih posegov mogoče zagotoviti ustrezno oskrbo s pitno vodo ter ustrezno varstvo pred škodljivim delovanjem voda (5. točka prvega odstavka 55. člena uredbe).
16. Pri umeščanju prostorskih ureditev in gradenj v krajini se morajo upoštevati prostorske ureditve, povezane z urejanjem voda, in sicer tako, da se vodotok praviloma prepusti naravnim procesom, na ogroženih območjih pa se glede na stopnjo nevarnosti urejanje voda izvaja z ustreznimi tehničnimi ukrepi (10. točka drugega odstavka 56. člena uredbe).
17. Pri načrtovanju na območjih vodnih in priobalnih zemljišč je treba izpolnjevati zahteve, opredeljene v Zakonu o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdl-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15), v 3. točki 77. člena uredbe in v Uredbi o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08).
18. Pri posegih na ogroženih območjih (poplavno, erozijsko, plazljivo, plazovito območje) je treba upoštevati določila Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdl-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15).
19. Pri načrtovanju na območjih gozdov je treba izpolnjevati zahteve, opredeljene v 4., 6. in 7. točki prvega odstavka 75. člena uredbe.

20. Pri načrtovanju na območjih mineralnih surovin je treba izpolnjevati zahteve, opredeljene v 7. odstavku 81. člena uredbe.
21. Požarna varnost:
- pri načrtovanju in gradnji objektov, ki niso zajeti v teh smernicah, se morajo v delih, ki se nanašajo na zagotavljanje požarne varnosti, upoštevati vsi predpisi, ki opredeljujejo načrtovanje in gradnjo posameznih objektov;
 - opredeliti je treba, ali obstaja povečana požarna ogroženost naravnega okolja, in določiti morebitne ukrepe za zmanjšanje požarne ogroženosti tega okolja;
 - opredeliti je treba morebitna požarna tveganja zaradi uporabe požarno nevarnih snovi in tehnoloških postopkov v objektih na predvidenem območju ter nevarnost širjenja požara na sosednja poselitvena območja;
 - opredeliti je treba ukrepe za izpolnitev zahtev varstva pred požarom iz 22. in 23. člena Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07-UPB, 9/11, 83/12) ter skladno s predpisi o graditvi objektov:
 - zagotoviti potrebne odmike od meje parcel in med objekti oziroma načrtovati ustrezne protipožarne ločitve za omejevanje širjenja požara na sosednje objekte;
 - opredeliti potrebno količino vode za gašenje ter zagotoviti ustrezne vire vode za gašenje (skladno z zahtevami od 3. do 12. člena II. in III. poglavja Pravilnika o tehničnih normativih za hidrantno omrežje za gašenje požarov (Uradni list SFRJ, št. 30/1991, Uradni list RS 83/05)). Če javno vodovodno omrežje ne bo zagotavljalo potrebne količine vode za gašenje, je treba opredeliti ustrezne druge vire, ki bodo namenjeni oskrbi z vodo za gašenje;
 - opredeliti površine za neovirane in varne dovoze, dostope ter delovne površine za intervencijska vozila (za določene objekte je treba opredeliti tudi postavitvene površine za intervencijska vozila);
 - požarna varnost že zgrajenih objektov se med gradnjo in po njej ne sme poslabšati;
 - izpolnjevanje bistvenih zahtev varnosti pred požarom za požarno manj zahtevne objekte se dokazuje v elaboratu »zasnova požarne varnosti«, za požarno zahtevne objekte pa v elaboratu »študija požarne varnosti«. Požarno manj zahtevni in zahtevni objekti so določeni v predpisu o zasnovi in študiji požarne varnosti;
 - požarno varovanje požarno bolj ogroženih objektov se izvaja skladno z Uredbo o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11, 27/16), s katero so določena merila za organiziranje in opremljanje gasilskih enot. Pri umestitvi objektov naj se upoštevata oddaljenost načrtovanih objektov od sedežev gasilskih enot in njihova kategorija (število gasilcev in tehnična opremljenost ter čas izvoza po prejemu obvestila o požaru);
 - pri načrtovanju in gradnji postaj za preskrbo motornih vozil z gorivom je treba upoštevati določbe Pravilnika o tehničnih zahtevah za gradnjo in obratovanje postaj za preskrbo motornih vozil z gorivi (Uradni list RS, št. 111/09), in sicer v delih, ki se nanašajo na zagotavljanje požarne varnosti. Upoštevati je treba zahteve o lokaciji (4., 5., 12., 16. in 22. člen) ter zahteve za vozne površine (13. člen). Za gradnjo vseh objektov na bencinskem servisu se upoštevajo predpisi, ki določajo, katere zahteve varstva pred požarom je treba upoštevati pri gradnji objektov (131. člen), na območju bencinskega servisa tudi nista dovoljena kajenje in uporaba odprtega ognja (154. člen), kar je pomembno pri umeščanju

prostorov za gostinstvo na tem območju. Bencinske servise, ki so bili zgrajeni pred uveljavitvijo navedenega pravilnika, je treba z zahtevami tega pravilnika uskladiti, najpozneje v 15 letih po njegovi uveljavitvi (160. člen);

- pri načrtovanju in gradnji plinovodov z največjim delovnim tlakom do vključno 16 barov je treba upoštevati določbe Pravilnika o tehničnih pogojih za graditev, obratovanje in vzdrževanje plinovodov z največjim delovnim tlakom do vključno 16 barov (Uradni list RS, št. 26/02, 54/02, 17/14-EZ-1), in sicer v delih, ki se nanašajo na zagotavljanje požarne varnosti (npr. zagotavljanje varnostnih odnikov merilno-regulacijskih, regulacijskih in merilnih postaj po 36. členu);
- pri načrtovanju in gradnji objektov, v katerih se hranijo eksplozivi ali pirotehnični izdelki je treba upoštevati zahteve za umestitev nevarnih objektov v prostor (7. člen Uredbe o posebnih zahtevah za objekte, v katerih so eksplozivi ali pirotehnični izdelki (Uradni list RS, št. 124/08, 70/12, 90/12, 96/13));
- upoštevati je treba zahteve za lokacijo rezervoarjev in drugih skladišč utekočinjenega naftnega plina (Pravilnik o utekočinjenem naftnem plinu (Pravilnik o utekočinjenem naftnem plinu (Uradni list RS, št. 22/91, 114/04 in 17/14-EZ-1) ter zahteve za lokacijo skladišč drugih nevarnih tehničnih plinov in nevarnih tekočin, ki predstavljajo povečano požarno ogroženost.

22. Če je v občini območje, namenjeno delovanju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ga je treba, skladno s Pravilnikom o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07) v grafičnih prikazih strateškega dela občinskega prostorskega načrta prikazati kot območja drugih zemljišč (osnovna namenska raba), na grafičnih prikazih izvedbenega dela občinskega prostorskega načrta pa kot območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (podrobnejša namenska raba). Območje se prikaže z enotnim grafičnim znakom.

Območja, ki so posebnega pomena za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami so tista, ki so stalno v uporabi za zaščito, reševanje in pomoč. Na teh območjih so skladno s prostorsko zakonodajo in zakonodajo na področju graditve dovoljene prostorske ureditve ter gradnja objektov ne glede na zahtevnost (gradnja novih objektov, rekonstrukcije objektov in odstranitve objektov) in ostale infrastrukture ter vzdrževalna in investicijska dela za delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Na območjih omejene in nadzorovane rabe so potrebne omejitve zaradi tehničnih in varnostnih razlogov. Na njih so dovoljeni sedanja primarna (kmetijska ali gozdna) raba, uporaba komunikacij ter objektov. Na teh območjih niso dovoljene gradnje in rekonstrukcije objektov, ki so namenjeni stalnim delovnim mestom, nastanitvi, prireditvam ter zadrževanju večjega števila ljudi. Uporaba objektov ne sme omejevati delovanja območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Druge načrtovane prostorske ureditve ne smejo omejevati in kakor koli onemogočati rabe prostora za delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Če prostorska ureditev, ki se načrtuje s prostorskim načrtom, posega na območje za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ali je umeščena v njegovo bližino, je treba pridobiti posebne smernice pri nosilcu urejanja prostora, ki je pristojen za področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Seznam območij, namenjenih delovanju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, je v prilogi Seznam območij za potrebe delovanja sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

23. Seznam predpisov in dokumentov s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in varstva pred požarom, ki se uporabljajo pri prostorskem načrtovanju:
- Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih 2016 do 2022 (Uradni list RS, št. 75/16);
 - Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06-UPB, 97/10);
 - Zakon o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07-UPB, 9/11, 83/12);
 - Državna ocena tveganj za nesreče (Vlada RS št. 84000-3/2016/6 z dne 7. 12. 2016) – dostopna na spletni strani www.sos112.si;
 - Uredba o graditvi in vzdrževanju zaklonišč (Uradni list RS, št. 57/96, 54/15);
 - Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11, 27/16);
 - Pravilnik o vrstah začasnih ureditev za potrebe obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 63/16);
 - Pravilnik o tehničnih normativih za zaklonišča in zaklonilnike (Uradni list RS, št. 17/98, 26/98-popr., 25/00, 38/01, 66/06);
 - Pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Uradni list RS, št. 31/04, 10/05, 83/05, 14/07, 12/13);
 - Pravilnik o zasnovi in študiji požarne varnosti (Uradni list RS, št. 12/13, 49/13);
 - Pravilnik o tehničnih normativih za hidrantno omrežje za gašenje požarov (Uradni list SFRJ, št. 30/1991, Uradni list RS 83/05);
 - Navodilo za določanje in prikazovanje potreb obrambe in zaščite v prostorskih aktih (Uradni list RS, št. 23/94);
 - drugi predpisi in dokumenti.

Z dnem izdaje teh splošnih smernic prenehajo veljati splošne smernice za pripravo občinskega prostorskega načrta ali medobčinskega prostorskega načrta št. 350-17/2013-10-DGZR z dne 5. 8. 2015.

Pripravila:
Aleksander Špec
podsekretar
in
Irena Zupančič
višja svetovalka II

Darko But
sekretar
generalni direktor

Priloga:

- Seznam območij za potrebe delovanja sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Poslano:

- objavljeno na spletni strani URSZR.